

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/11/2024 09:17
Sayı: E-120.07.03-1537097
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

7/16805, GK 18
7/16807

ACELE

Sayı : E-72079556-610-13788421

Konu : Soru Önergeleri (7/16805-7/16807)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.08.2024 tarihli ve 1479071 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Artvin Milletvekili Sayın Uğur BAYRAKTUTAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/16805 ve 7/16807 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/16805-16807 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 3EF8046E-E8DC-4BE4-BF7A-9DA3493382FA

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

**Artvin Milletvekili Sayın Uğur BAYRAKTUTAN'a Ait 7/16805 ve 16807 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımızca engelli bireylerin toplumsal hayata tam ve etkin katılımı ve bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri için insan odaklı ve hak temelli hizmet modelleri geliştirilmekte, eğitimden sağlığa, ekonomiden sosyal hayata her alanda engelli bireylerin sorunlarına kapsamlı çözümler üretilmekte, engelli haklarının güçlendirilmesi ve aktif yaşamlarının desteklenmesi için çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda; Engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri aile odaklı sosyal hizmet politikası doğrultusunda geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Toplum temelli bakım anlayışı doğrultusunda; yatılı bakımın yanı sıra birey odaklı hizmet anlayışı ile engelli bireylerin kendi sosyal çevrelerinden ayrılmadan yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan bakım hizmet modellerine ağırlık verilmektedir. Aile yanında bakımı desteklemek amacıyla evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüz bakım hizmetleri ve geçici misafir bakım hizmetleri birlikte ve birbirini tamamlayıcı şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Engelli bireylere yönelik aktif yaşam merkezleri ile engelli bireylerden ailesi yanında bakımı sağlananların ihtiyaçlarının giderilmesi ve ailelerin rahatlatılması, sosyal hayata aktif katılımlarının sağlanması hedeflenmektedir. Engelli bireylerin ailesi yanında çevresinden ayrılmadan bakımının gerçekleştirildiği tam veya yarı zamanlı olarak gündüz hizmet veren aktif yaşam merkezlerinde; engelli bireyin öz bakım ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitim, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmekte, ailelerine danışmanlık hizmeti verilmektedir.

Engelli bireylerin içinde yaşadıkları toplumla kaynaşmalarına yönelik olarak müstakil evlerde veya apartman dairelerinde yaşamaları ve toplumsal hayata aktif katılımlarının sağlanması amacıyla ev tipi sosyal hizmet kuruluşları olan Umut Evlerinde 4 ila 6 engelli bireyin bir evde bakım elemanının refakatinde, mesleki personelin gözetiminde bakım hizmeti almaları sağlanmaktadır.

15 yaş üstü görme engelli bireylere dönemler hâlinde eğitsel, sosyal ve mesleki rehabilitasyon programlarının uygulandığı; görme engelli bireylerin sosyal hayata tam ve bağımsız katılımını sağlamayı amaçlayan yatılı Ankara Yenimahalle Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi ve İstanbul Emirgan Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezinde karma ve mesleki eğitim verilmekte, rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktadır.

Toplum temelli hizmetlerin yanı sıra kurum bakım ihtiyacı devam eden engelli bireylere Engelli Bakım Merkezlerinde hak temelli, insan onuruna yaraşır ve yaş, cinsiyet ve engel durumuna uygun olarak bakım, rehabilitasyon ve aile danışma hizmetleri ücretsiz olarak sunulmaktadır. Engelli bireylere, ailelerinin talepleri halinde yılda 30 güne kadar Yatılı Bakım Merkezlerinde her türlü ihtiyaçları ücretsiz karşılanarak geçici misafir bakım hizmeti de verilmektedir.

Kurumsal bakım ihtiyacı bulunan engelli bireylere, Bakanlığımıza bağlı Engelli Bakım Merkezlerinin yanı sıra Bakanlığımızca ruhsatlandırılan ve denetimi yapılan özel bakım merkezlerinde de yatılı bakım hizmeti sunulmaktadır. Özel Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde verilen bakım hizmeti, belirlenen kriterler doğrultusunda Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Ülkemizde engelli bireylerin istihdamda aktif bir biçimde yer alarak toplumsal yaşama bağımsız ve üretken bireyler olarak katılımlarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi de Bakanlığımız engelli politikasının en önemli bileşenlerinden biridir.

Ülkemizde engelli bireylerin kamuda memur olarak istihdamlarının teşvik edilmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılmış, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesi ve bu maddeye dayanılarak yürürlüğe giren Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik uyarınca kamu kurumlarının toplam dolu kadro sayısının en az %3'ü oranında engelliye istihdam etmeleri hüküm altına alınmıştır.

Ülkemizde halen kamuda memur olarak istihdam edilen 70.697 engelli personel bulunmaktadır. 2024 yılı Nisan ayında yedinci kez düzenlenen EKPSS uyarınca yeniden kamuya engelli memur yerleştirmeleri gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda; kamu kurumları, 2024 Ekim ayı sonuna kadar, Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı E-Uygulama sistemine açık engelli kadro bilgilerinin giriş işlemlerini tamamlayacaktır. Bu süreci takiben kadroların ÖSYM'ye bildirimi, ÖSYM'nin Tercih Kılavuzunu hazırlaması ve duyurması, adayların tercihlerini yapması ve tercihler doğrultusunda yerleştirmelerin tamamlanması sağlanacaktır.

Ayrıca anılan Yönetmelik'in "Kadroların tahsisi" başlıklı 10 uncu maddesi ile engelli bireylerin eğitimlerine uygun hizmet sınıfı ve unvanlarda istihdam edilmeleri mevzuatla güvence altına alınmıştır.

Diğer taraftan açık iş gücü piyasasında istihdamı zor olan engelli bireylerin istihdamını sağlamak üzere korumalı iş yeri modeli uygulanmakta ve bu kapsamda korumalı işyerleri devlet tarafından desteklenmektedir.

Engelli bireyler 06/01/2016 tarihli ve 29585 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ücretsiz Seyahat Kapsamında Yapılacak Gelir Desteği Ödemesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereğince ücretsiz seyahat hakkından yararlanmaktadır. Belediyeler tarafından hazırlanan fiilen ücretsiz seyahat hakkından yararlandırılan özel halk otobüsü sahipleri ile deniz ulaşım araçları işletmecilerine ait bilgiler kapsamındaki ödemeler Bakanlığımızca yapılmaktadır.

2012 yılından itibaren yürütülmekte olunan Erişilebilirlik Destek Projesi (ERDEP) kapsamında hastaneler, okullar, kaldırımlar, yaya geçitleri, parklar gibi kamuya açık alanlar, hükümet konakları ve belediye hizmet binalarında erişilebilirlik düzenlemelerine teknik bilgi ve finans desteği verilmektedir.

Mevzuatımızda yapılan köklü değişiklikler, sosyal destekler ve teşviklerle artan hizmet çeşitliliğinin sonucu olarak engellilerin hayatın her alanına etkin katılımı kolaylaştırılmış; özel eğitim, istihdam ve sosyal hayata katılım alanlarında yer alan engelli bireylerin sayısı artarak bakım ve bakım destek hizmetleri geliştirilmiş ve çeşitlendirilmiştir.

Bakanlığımız koordinasyonunda kamu, STK ve akademi görüşleri doğrultusunda Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030) hazırlanarak 2 Nisan 2023 Dünya Otizm Farkındalık Gününde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Otizm spektrum bozukluğu konusunda tüm tarafların katkılarıyla belirlenen yeni yol haritası ile otizmlili bireylerin haklarının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesine katkı sağlayacak 9 amaç, 29 eylem alanına ilişkin 77 faaliyet ilgili ve sorumlu kurumlar iş birliğinde hayata geçirilecektir.

Bakanlığımız koordinasyonunda katılımcı bir anlayışla hazırlanan 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi, 2021 yılında ilan edilmiştir. Engelli bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebildikleri içermeci bir toplum inşa etmek vizyonunu ortaya koyan Engelsiz Vizyon

Belgesi'nde "İçermeci ve Erişilebilir Toplum", "Hakların Korunması ve Adalet", "Sağlık ve İyilik Hali", "Kapsayıcı Eğitim", "Ekonomik Güvence", "Bağımsız Yaşam", "Afet ve İnsani Bakımdan Acil Durumlar" ve "Uygulama ve İzleme" adlı 8 başlık altında, 31 hedef ve 107 eylem alanı belirlenmiştir.

Engelsiz Vizyon Belgesi ile belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak 2023-2025 yılları arasında yürütülecek faaliyetlerin oluşturulması amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda katılımcı bir anlayışla hazırlanan ilk Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı ise 3 Şubat 2023 tarihli Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanlığı Genelgesi olarak yayımlanarak sorumlu kamu kurumları tarafından hayata geçirilmeye başlanmıştır. Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'nda; engelli vatandaşların yaşamları boyunca en üst sağlık ve iyilik haline sahip olabilmelerini sağlamaya, engelli vatandaşların ekonomik statüsünü güçlendirmeye ve engelli bireylere bağımsız yaşam için bireysel ve sosyal destekler sunmaya yönelik faaliyetler bulunmaktadır.

Bakanlıkların Bakan Yardımcıları, kamu kuruluşlarının üst düzey temsilcileri ve engellilik alanında faaliyet gösteren iki Konfederasyon'un başkanlarının üye olduğu Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu; engelli bireylerin ekonomik ve sosyal hakları dahil haklarının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesinde üst düzey koordinasyon ve etkili iş birliğini sağlamak üzere faaliyetlerini yürütmeye devam etmektedir.

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

2022 sayılı Kanun kapsamındaki yaşlı ve engelli aylıklarına ilişkin artışlar, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Mali ve Sosyal Haklar Genelgesinde yer alan memur aylık katsayısına göre belirlenmekte, artış oranı söz konusu gösterge artışı oranında uygulanmaktadır.

Öte yandan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine göre 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödedikleri katılım payı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından söz konusu kişilere geri ödenmektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.